

§ 207

Liikuntapalvelukokonaisuuden palvelustrategia

HEL 2021-012970 T 00 01 01

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi liikuntapalvelukokonaisuuden palvelustrategian liitteen 1 mukaisesti.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli kehittämisasiantuntija Inari Penttilä.

Vastaehdotus 1:

Paavo Arhinmäki: Liitteen kohtaan 1.4. loppuun lisätään:

"Lähiliikuntapalveluita tarjotaan Helsingin kaikissa kaupunginosissa ja lähiöissä."

Kannattaja: Teija Makkonen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 2:

Teija Makkonen: Poistetaan kappale 3.1.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Teija Makkosen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 3:

Teija Makkonen: KOHTA 3.3 viimeisellä rivillä sanan tehtäväkuvaus jälkeen viittaus kappaleeseen 4.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Teija Makkosen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 4:

Paavo Arhinmäki: kappaleen 3.6. viimeinen virke siirretään kappaleen 3.8. alkuun.

Kannattaja: Teija Makkonen

14.12.2021

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 5:

Nina Miettinen: Lisäys liitteeseen kohtaan 3.6. ensimmäisen ja viimeisen virkkeen väliin:

Liikuntapalvelukokonaisuus ottaa alueiden tarpeet huomioon ja tekee enemmän työtä siellä, missä tällä hetkellä liikutaan vähemmän tai missä palveluita on vähemmän saatavilla.

Kannattaja: Outi Alanko-Kahiluoto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Nina Miettisen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 6:

Paavo Arhinmäki: Lisätään kappaleen 4.1. loppuun lause:

"Helsingin kaupungin alainen Jääkenttäseätiö vastaa merkittävältä osin jäähallipalveluiden tarjoamisesta."

Kannattaja: Tuomas Tuomi-Nikula

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 7:

Paavo Arhinmäki: Kappale 4.2. ensimmäiseen virkkeeseen ennen Töölön Kisahallia lisätään sana: esimerkiksi.

kappaleen loppuun: Urheiluhallit Oy vastaa merkittävältä osin Helsingin uimahallipalveluista ja saa näiden palveluiden tarjoamiseen laitosavustusta kaupungilta.

Kannattaja: Teija Makkonen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 8:

Teija Makkonen: KOHTA (4.5) viimeinen lause:

Poistetaan lause:

Kaupungin sisäliikuntakapasiteettia kasvatetaan kaupunkikonsernin ja yksityisten toimijoiden kanssa toteutettavilla monipuolisilla sisäliikunta-, uima- ja ylipainehalleilla. Yhteistyössä seurojen tai yrittäjien kanssa tuotetaan ulkotiloihin tekonurmi- ja padel- kenttiä.

14.12.2021

Korvataan lauseella:

Kaupungin sisäliikuntakapasiteettia kasvatetaan mahdollisuuksien mukaan kaupunkikonsernin, seurojen, yritysten ja yksityisten toimijoiden kanssa yhteistyössä toteutettavilla monipuolisilla sisäliikunta-, uima-, ylipainehalleilla sekä ulkotilojen tekonurmi- ja padel-kentillä. Yhteistyö ei sulje pois liikuntapalvelukokonaisuuden oman tuotannon mahdollisuutta, kun se osoittautuu tarkoituksenmukaiseksi.

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Teija Makkosen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 9:

Teija Makkonen: KOHTA (4.9) Lisätään sana "pääsääntöisesti" ensimmäiseen lauseeseen:
Liikuntapalvelukokonaisuus ei pääsääntöisesti tuota sellaisia palveluita, joiden toteuttamisesta ...

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Teija Makkosen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 10:

Paavo Arhinmäki: poistetaan kappale 4.13.

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre

Lisätiedot

Inari Penttilä, kehittämisasiantuntija, puhelin: 310 21606
inari.penttila(a)hel.fi

Liitteet

1 Liikuntapalvelukokonaisuuden palvelustrategia, liite, kuvalk päätöksen mukaisesti 14.12.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyy liikuntapalvelukokonaisuu-
den palvelustrategian liitteen 1 mukaisesti.

Esittelijän perustelut

Palvelustrategiatyön lähtökohdat

Helsingissä on laaja ja monipuolinen kulttuurin ja vapaa-ajan mahdolli-
suuksien tarjonta. Kuntalaisille, matkailijoille, yrityksille ja muille yhtei-
söille palveluja tuottavat esimerkiksi Helsingin kaupunki, yleishyödylli-
set yhteisöt, yritykset, korkeakoulut sekä Suomen valtio. Nämä kaikki
muodostavat yhdessä helsinkiläisten kokemuksen kaupungissa olevis-
ta vapaa-ajan mahdollisuuksista.

Kuntalain (410/2015) mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia
ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudelli-
sesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Kunta on vas-
tuussa palvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja
laadun määrittämisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta se-
kä viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Kunnan velvoitteista kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan vastuualueilla
säädetään kuntalakia tarkemmin muun muassa laissa yleisistä kirjas-
toista (492/2016), laissa kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019), mu-
seolaissa (314/2019), teatteri- ja orkesterilaissa (730/1992), laissa tai-
teen perusopetuksesta (633/1998), liikuntalaissa (390/2015). Kulttuurin
ja vapaa-ajan palveluille ei kuitenkaan ole olemassa selkeää, esimer-
kiksi lainsäädäntöön pohjautuvaa, kuntalaiskohtaista mitoituserustet-
ta.

Nykyinen kaupungin ja muiden palvelutuottajien työnjako on sekä syn-
tynyt historian tuloksena, että muuttuu jatkuvasti tarpeiden ja kysynnän
perusteella. Palvelustrategiatyö käynnistettiin, jotta kulttuurin ja vapaa-
ajan toimialan rooli palvelutuotannossa on sekä kaupungille itselleen
että kumppaneille ja muille toimijoille selkeämpi. Palvelustrategiatyö on
rajattu kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan vastuualueelle eli kirjasto-,
kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluihin. Palvelustrategia auttaa kau-
punkia suuntaamaan voimavarojaan ja kehittämään henkilöstönsä
osaamista sekä auttaa muita toimijoita suunnittelemaan toimintaansa.

Palvelustrategian suhde muihin päätöksiin

Kussakin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palvelukokonaisuudessa to-
teutettavien palvelujen tavoitteet määritellään eduskunnan päättämäs-
sä lainsäädännössä, kaupunginvaltuuston hyväksymässä strategiassa
sekä kaupunginvaltuuston päättämässä hallintosäädännössä. Palveluko-

konaisuuksien tarkemmat tehtävät määritellään toimialajohtajan päätämässä toimintasäännössä.

Palvelujen määrä ja käytössä olevat voimavarat määritellään vuosittain toiminnan ja talouden suunnittelussa eli kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan hyväksymässä tulosbudjetissa.

Palvelustrategialla otetaan ensisijaisesti kantaa siihen, miten kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala osallistuu tai ei osallistu palvelutuotantoon. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalla on toimivalta ohjata kaupungin itse tekemiä palvelutuotantoja, palveluostoja, yhteistyöhankkeita ja avustustoimintaa. Palvelustrategiassa tehdään myös rajauksia, joilla suljetaan tietty toiminta kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan oman toiminnan ulkopuolelle. Kaupungilla ei kuitenkaan ole toimivaltaa päättää muiden toteuttamasta toiminnasta.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan osallistuminen palvelutuotantoon

Kulttuurin ja vapaa-ajan palveluntuotannon periaatteet on määritelty osana Kulttuurin ja vapaa-ajan palveluverkon suunnitteluperiaatteet päätöstä (kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 14.1.2020, § 3). Toimiala voi tuottaa palveluita neljän eri palveluntuotantovaihtoehdon avulla, joko omalla tuotannolla, ostopalveluina, yhteistyönä tai avustustoiminnan avulla. Kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden tuotantotapoja ohjaavat seuraavat periaatteet ja käytännöt.

Toimiala tuottaa oman tuotannon avulla palvelut, jotka on yksiselitteisesti annettu lainsäädännön tai muun ohjausvallan mukaisesti kaupungin itse tuotettavaksi. Muissa tapauksissa toimiala arvioi aina tapauskohtaisesti oman tuotannon osalta palveluntarpeen ja roolinsa toimijakentällä. Toimialan omassa tuotannossa toimialan henkilöstö tuottaa palvelun.

Ostopalveluina tuotettavien palveluiden osalta kaupunki valitsee määrittelemäänsä tarpeeseen palvelun toteuttajan esimerkiksi kilpailutuksen avulla. Kaupunki ostaa palvelun ja kattaa sopimuksen mukaisen palvelun kustannukset. Palvelun tuottajalla on vastuu palvelun laadusta ja toteuttamisesta.

Yhteistyössä toteuttavien palveluiden osalta toiminnan tavoitteet ja tehtävät määritellään yhteistyösopimuksessa. Kustannukset katetaan yhteisesti. Rahallinen yhteistyö perustuu vastikkeisiin. Yhteistyöprojektit ovat määrämittäisiä ja niillä on selkeä omistajuus- ja ohjausrakenne toimialan sisällä. Yhteistyöprojektit arvioidaan säännöllisesti.

14.12.2021

Avustustoiminnan osalta kaupunki määrittelee yleiset ehdot avustamiselle lainsäädännön mukaisesti. Toimija määrittelee toiminnan omista lähtökohdistaan ja hakee sille avustusta kaupungilta. Avustus ei kata kaikkia toiminnan kustannuksia. Avustamiseen ei liity vastikkeita.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialasta itsenäisesti tuotettavien palveluiden osalta toimijat määrittelevät toiminnan omista lähtökohdistaan ja kaupunki ei tue toimintaa taloudellisesti. Kaupungin rooli on mahdollistaa itsenäisten toimijoiden palveluita ja toimintaa, esimerkiksi kaavoituksella, suunnitteluvarauksin, lupien ja neuvonnan avulla. Edellytyksenä on toiminnan laillisuus ja yleisten normien ja säädösten noudattaminen.

Valmistelu

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi 14.1.2020 kokouksessaan kulttuurin ja vapaa-ajan palveluverkon suunnitteluperiaatteet. Palvelustrategiatyö vastaa palveluverkon suunnitteluperiaatteiden toimenpidesuositukseseen, jossa kehoitettiin linjaamaan kaupungin roolia palveluntuottajana (Kulttuurin ja vapaa-ajan palveluverkon suunnitteluperiaatteet, toimenpidesuosituksukset, liite 3).

Kaupunginvaltuusto päätti 27.11.2019 osana Helsingin kaupungin talousarviota vuodelle 2020 kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sitovaksi tavoitteeksi palvelustrategiatyön, jossa palvelukokonaisuuksittain kuvataan, ketkä muut tuottavat oman sektorin palveluja tai toimintaa ja mikä on kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tehtävä palveluntuottajana. Työ viivästyi koronapandemian vuoksi ja palvelustrategia asetettiin 17.2.2021 kaupunginvaltuuston päätöksellä sitovaksi tavoitteeksi myös vuodelle 2021.

Palvelustrategiatyön valmisteluun on osallistettu kumppanikenttää haastatteluiden sekä kumppanikyselyn avulla. Kumppaneiden näkemykset ovat ohjanneet työn valmistelua. Työn omistaja on toimialajohtaja, ja palvelukokonaisuuksien päälliköt vastaavat omien palvelukokonaisuuksiensa palvelustrategioista. Työtä on ohjannut palvelukokonaisuuksien johdosta muodostunut ohjausryhmä ja valmistelua on tukenut projektipäällikkö ja projektiryhmä. Liikunnan, kulttuurin ja nuorisopalvelukokonaisuuden kumppanuusyksiköt ovat valmistelleet projektityöntekijän tuella toimialayhteiset avustamisen periaatteet. Työtä on esitelty kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalle 19.1.2021 lautakunnan kokouksessa ja iltakoulussa 4.5.2020.

Palvelustrategia on täsmentänyt liikuntapalvelukokonaisuuden ydintehtäviä. Palvelustrategiaa on liikuntapalvelukokonaisuudessa työstänyt palvelukokonaisuuden johtaja, palveluiden ja liikkumishjelman päälliköt sekä palvelustrategian projektiryhmän asiantuntijoista muodostunut

14.12.2021

työryhmä. Liikuntapalveluiden esihenkilöt ovat osallistuneet palvelustrategian valmisteluun ja aineiston keruuseen.

Liikuntapalvelukokonaisuuden rooli Helsingin liikkumisen, liikunnan ja urheilun palveluissa

Liikuntapalvelukokonaisuudessa on palvelustrategian avulla täsmennetty työn ydintehtävät sekä määritelty liikuntapalvelukokonaisuuden rooli ja työnjaot palveluiden tuottamisen tapojen osalta.

Ensimmäinen liikuntapalvelukokonaisuuden ydintehtävistä on edistää arki- ja hyötyliikkumista helsinkiläisten elämäntapana lisäämällä ymmärrystä arki- ja hyötyliikkumisen merkityksestä ja mahdollisuuksista. Tehtävässä keskeistä on tiivis yhteistyö kaupunkitasolla sekä ulkoisten sidosryhmien että tutkimuslaitosten kanssa. Asiantuntemuksellaan liikuntapalvelut edesauttaa kaupunki- ja arkiympäristöjen kehittymistä liikkumista suosivaksi. Tämä tehtävä on tullut liikkumishjelman myötä uutena kokonaisuutena toimialan palveluihin.

Toinen ydintehtävistä on omaehtoisen liikunnan lisääminen Helsingissä. Ulkoilureittien, ulkoilualueiden ja lähiluonnon sekä merellisten palveluiden houkuttelevuutta ja saavutettavuutta kehitetään kestäväällä tavalla. Helsinkiläisiä kannustetaan ja ohjataan omaehtoisen liikunnan pariin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tehtävä edellyttää tiivistä yhteistyötä etenkin kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Kolmas liikuntapalvelukokonaisuuden ydintehtävä on organisoidun liikunnan ja urheilun suosion kasvattaminen parantamalla harrasteliikunnan sekä kilpa- ja huippu-urheilun toteuttamismahdollisuuksia Helsingissä. Liikuntapalvelukokonaisuus ylläpitää ja kehittää liikunnan olosuhteita yhteistyössä seurojen ja yritysten kanssa. Liikuntapalvelukokonaisuus kohdentaa liikuntapalveluita kaupunkilaisille saavutettavasti ja houkuttelevasti. Liikunnan kansalaistoimintaa tuetaan olosuhteiden ylläpitämisen lisäksi avustuksilla.

Liikunnan olosuhteet ovat keskeinen tehtävä kaupungin liikuntapalveluille. Liikunnan olosuhteiden yllä- ja kunnossapitäminen sekä kehittäminen yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan sekä seurojen ja yksityisten toimijoiden kanssa on avainkysymys kaikkien kolmen ydintehtävän onnistumisen kannalta.

Liikuntapalvelukokonaisuuden työnjaon kehittämiskohteet ja selvittämishankkeet

Liikuntapalvelukokonaisuuden rooli liikkumisen, liikunnan ja urheilun edistäjänä vaatii lähtökohtaisesti tiivistä ja jatkuvaa yhteistyötä toimijaverkoston ja kumppaneiden kanssa. Tiivistyvä ja kasvava kaupunki sekä uudet liikuntamuodot ja -lajit tuovat esille eri-ikäisten liikunnan ja ur-

heilun harrastamisen tarpeita ja vaatimuksia liikuntapaikkarakentamiselle.

Kaupunkiympäristön toimialan kanssa yhteistyössä toteutettava lähiliikuntaohjelma linjaa olosuhdeverkoston kehittämistä. Kaupungin tulee myös huolehtia, että lähiluontoalueet ja ulkoilureitit säilyvät tiivistyvässä kaupungissa kaupunkilaisten käytössä.

Yhteistyö seurojen ja järjestöjen kanssa on vakiintunutta ja seurat ovat muodostaneet Seuraparlamentin, joka kokoaa seurojen näkemyksiä yhteen ja toimii liikuntapalveluiden kanssa tiiviissä yhteistyössä. Arki-liikkumisen yhteistyökenttä on vasta muotoutumassa. Myös sote-uudistus voi tuoda liikuntapalveluille uudenlaisia tehtäviä ja yhteistyökumppaneita.

Liikuntapalvelukokonaisuudessa joudutaan priorisoimaan liikuntaolosuhteiden ylläpitoa ja kehittämistä sekä tukea liikuntaseuroille vallitsevien määrärahojen puitteissa. Kasvavan ja moninaistuvan kaupungin tarpeet tulee jatkossa huomioida myös liikuntapalvelukokonaisuudelle suunnatuissa määrärahoissa.

Liikuntapalvelukokonaisuuden palvelustrategian liitteessä on kuvattu työnjaon kannalta keskeiset kehittämiskohteet ja selvittämishankkeet seuraaville vuosille.

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre

Lisätiedot

Inari Penttilä, kehittämisasiantuntija, puhelin: 310 21606
inari.penttila(a)hel.fi

Liitteet

1 Liikunta_Palvelustrategia_päätöslite_30.11.2021 lautakunta uusi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 30.11.2021 § 189